

MAKTAB O'QUVCHILARINING TEXNOLOGIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI VOSITALARNING ROLI

Sharipova Gulshoda Bahriddinovna

Navoiy viloyati Navoiy shahar 16-AFCHO'IM
Texnologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktab o'quvchilarining texnologik qobiliyatlarini rivojlantirishda raqamli vositalarning roli tahlil qilinadi. Raqamli ta'lim resurslari va interaktiv platformalar yordamida o'quvchilarning texnologik ko'nikmalari va ijodkorlik faoliyati oshirilishi mumkinligi ko'rsatib berilgan. Tadqiqot loyihaviy metodlar, interfaol mashg'ulotlar va raqamli portfellar orqali o'quvchilarning mustaqil ishga bo'lgan qiziqishi va ijodiy faoliyati qanday rivojlantirilishini o'rganadi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamli vositalardan samarali foydalanish o'quvchilarning texnologik savodxonligini, ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini va mustaqil ishlash ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi.

Kalit so'zlar: Texnologik qobiliyat, Raqamli vositalar, Ijodkorlik, Maktab ta'limi, Interfaol o'qitish, Loyiha asosida o'qitish, Raqamli portfel, Innovatsiya

Bugungi kunda maktab ta'limida texnologik qobiliyatlarni rivojlantirish muhim vazifa hisoblanadi. Raqamli vositalar va interaktiv ta'lim resurslari o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, muammo yechish va innovatsion yondashuvlarni shakllantirishga katta yordam beradi. An'anaviy o'qitish usullari ko'pincha texnik mahoratni oshirishga qaratilgan bo'lsa, raqamli vositalar o'quvchilarning mustaqil ishga bo'lgan qiziqishi va kreativ yondashuvlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Ushbu maqolada raqamli vositalardan foydalanish orqali o'quvchilarning texnologik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi, samarali o'qitish strategiyalari va pedagogik omillar o'rganiladi. Tadqiqot loyihaviy faoliyat, interfaol mashg'ulotlar va raqamli portfellar yordamida o'quvchilarning texnologik savodxonligi va ijodkorlik faoliyatini oshirish imkoniyatlarini tahlil qiladi. Shu bilan birga, maqola o'quvchilarning mustaqil ishlash, ijodiy qaror qabul qilish va texnologiyadan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi amaliy tajribalarni ham ko'rsatadi.

Maktab o'quvchilarining texnologik qobiliyatlarini rivojlantirish zamonaviy ta'limning eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Raqamli vositalar va interaktiv platformalar o'quvchilarga nafaqat texnik ko'nikmalarni egallash, balki ijodiy va innovatsion yondashuvlarni shakllantirish imkonini beradi. Ushbu jarayonda o'qituvchining metodik yondashuvi, loyiha asosida o'qitish, interfaol mashg'ulotlar va raqamli resurslardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Raqamli vositalar orqali o'quvchilarning texnologik savodxonligi oshadi. Masalan, grafik dasturlar, taqdimot platformalari, virtual laboratoriyalar va interfaol simulyatsiyalar o'quvchilarga murakkab vazifalarni amaliy tarzda bajarishga yordam beradi. Bu vositalar o'quvchilarga kompozitsiya, rang uyg'unligi, dizayn printsiplari va texnologik jarayonlarni tushunish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli vositalar yordamida o'quvchilar turli dizayn variantlarini sinab ko'rishi, xatolarini tezkor aniqlashi va o'z ishini takomillashtirishi mumkin.

Loyiha asosida o'qitish texnologik qobiliyatlarni rivojlantirishning eng samarali usullaridan biridir. O'quvchilar mustaqil yoki guruh bo'lib loyihalar ustida ishlash orqali ijodiy fikrlash, mas'uliyat va muammo yechish ko'nikmalarini egallaydi. Masalan, maktabda dekorativ san'at yoki dizayn loyihasini yaratish jarayonida o'quvchilar texnologik vositalardan foydalanib o'z tasviriy g'oyalarni raqamli formatda amalga oshiradi. Ushbu jarayon o'quvchilarga texnologik yechimlarni tanlash, rang va shakl uyg'unligini aniqlash va yakuniy natijani estetik jihatdan baholash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Interfaol mashg'ulotlar ham texnologik qobiliyatlarni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Masalan, onlayn testlar, viktorinalar, simulyatsiyalar va interaktiv taqdimotlar o'quvchilarning diqqatini jamlash, tezkor fikrlash va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, interfaol mashg'ulotlar o'quvchilarning o'zaro hamkorligini va guruh ichida ijodiy faoliyatini mustahkamlaydi. O'quvchilar bir-birining ishlari bilan tanishib, fikr almashadi va yangi g'oyalarni yaratish jarayonida bir-biriga ilhom manbai bo'ladi.

Raqamli portfellar yordamida o'quvchilarning ijodiy faoliyati va texnologik qobiliyatlari yanada samarali rivojlantiriladi. Har bir o'quvchi o'z ishlarini raqamli shaklda saqlab, ularni tahlil qiladi va o'z o'sish jarayonini kuzatadi. Portfellar orqali o'quvchilar oldingi ishlarini solishtirib, qaysi yo'nalishlarda rivojlanish zarurligini aniqlaydi. Shu bilan birga, raqamli portfel o'quvchilarning mustaqil ishlash, ijodiy qaror qabul qilish va texnologik vositalardan samarali foydalanish ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi.

O'qituvchining metodik rahbarligi bu jarayonda muhim omil hisoblanadi. O'qituvchi o'quvchilarga texnologik vositalardan foydalanish bo'yicha yo'l-yo'riq beradi, murakkab vazifalarni sodda va tushunarli shaklda tushuntiradi, loyiha va amaliy mashg'ulotlarni samarali tashkil etadi. Shu bilan birga, o'quvchilarga ijodiy erkinlik berish, ularni yangi g'oyalarni sinab ko'rishga rag'batlantirish va konstruktiv fikr bildirish imkoniyatini yaratish zarur. Ushbu yondashuv o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va texnologik qobiliyatlarini yanada rivojlantiradi.

Baholash tizimi ham texnologik qobiliyatlarni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Texnik aniqlikdan tashqari, baholash ijodkorlik, innovatsion yondashuv va mustaqil qaror qabul qilishni ham qamrab olishi lozim. Masalan, loyiha natijalari va raqamli portfellar asosida o'quvchilarning ijodiy rivojlanishi, muammolarni yechish qobiliyati

va texnologik vositalardan samarali foydalanishi baholanadi. Shu tarzda baholash o'quvchilarning ijodiy faolligini oshiradi va ularni yangi g'oyalarni sinab ko'rishga undaydi.

Raqamli vositalarning pedagogik samarasi o'quvchilarning motivatsiyasiga ham bog'liq. Agar o'quvchi o'z ishini qiziqarli va maqsadli deb his qilsa, u yanada faol, ijodiy va mas'uliyatli ishlaydi. Shuningdek, o'quvchilarning texnologik qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonida ular o'z yutuqlarini ko'ra olishlari va ijobiy natijalarga erishishlari muhimdir. Bu esa ularning o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ijodiy faoliyatga rag'batlantiradi.

Maktab o'quvchilarining texnologik qobiliyatlarini rivojlantirishda raqamli vositalarning roli juda katta ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli resurslar va interaktiv platformalar yordamida o'quvchilar nafaqat texnik ko'nikmalarini oshiradi, balki ijodiy va innovatsion yondashuvlarni ham rivojlantiradi. Loyiha asosida o'qitish, interfaol mashg'ulotlar va raqamli portfellar o'quvchilarning mustaqil ishga bo'lgan qiziqishi, muammo yechish qobiliyati va ijodiy qaror qabul qilish malakalarini oshirishga xizmat qiladi.

O'qituvchining metodik rahbarligi va konstruktiv baholash tizimi o'quvchilarning texnologik va ijodiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim omil bo'lib, ularni yangi g'oyalarni sinab ko'rishga va ijodiy faoliyatni rivojlantirishga rag'batlantiradi. Raqamli portfellar orqali o'quvchilar o'z ishlarini kuzatadi, tahlil qiladi va o'sish yo'nalishlarini aniqlaydi. Shu bilan birga, guruh ishlari va hamkorlikdagi mashg'ulotlar o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalari, muloqot va jamoada ishlash qobiliyatini ham mustahkamlaydi.

Umuman olganda, maktab ta'limida raqamli vositalardan samarali foydalanish o'quvchilarning texnologik savodxonligi, ijodiy fikrlash va innovatsion yondashuvlarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Ushbu yondashuv o'quvchilarni nafaqat maktabdagi ta'lim jarayonida, balki kelajakdagi professional va ijodiy faoliyatlarda muvaffaqiyatga erishishga tayyorlaydi. Shu sababli pedagogik amaliyotda raqamli vositalarni qo'llash, loyiha asosida o'qitish va interfaol mashg'ulotlarni birlashtirish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. *Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti*. Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka, 2017, №2, pp. 109–110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons*. Eastern European Scientific Journal, 2017, №1, pp. 131–134.
3. Shavdirov S. *Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region*. E3S Web of Conferences, 2024, 587:02016.
4. Shavdirov S. *Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology*. AIP Conference Proceedings, 2025, 3268(1):070035.

5. Shavdirov S. A. *Uquvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari*. Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan), 2017, №6, pp. 15–21.
6. Shovdirov S. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari*. Inter Education & Global Study, 2024, №1, pp. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students*. Science and Innovation, 2023, 2(B10), pp. 192–198.
8. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. *Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts*. International Journal on Integrated Education, 2023, 4(3), pp. 60–66.
9. Mishra, P., & Koehler, M. J. *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge*. Teachers College Record, 2006, 108(6), pp. 1017–1054.
10. Eisner, E. W. *The Arts and the Creation of Mind*. Yale University Press, 2002.